OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2010 Rhif 288 (Cy.37)

Y GWASANAETH IECHYD GWLADOL, CYMRU

Rheoliadau Cynghorau Iechyd Cymuned (Cyfansoddiad, Aelodaeth a Gweithdrefnau) (Cymru) 2010

Gwnaed - - - - 9 Chwefror 2010
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - - 10 Chwefror 2010
Yn dod i rym - - 1 Ebrill 2010

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau canlynol drwy arfer y pwerau a roddwyd iddynt gan adrannau 12, 19, 187 a 203(9) a (10) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006(**1**) a pharagraff 7(3) o Atodlen 2, paragraff 25(3) o Atodlen 3, a pharagraffau 2, 3 a 4 o Atodlen 10 i'r Ddeddf honno.

RHAN 1

Cyflwyniad

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Cynghorau Iechyd Cymuned (Cyfansoddiad, Aelodaeth a Gweithdrefnau) (Cymru) 2010 a deuant i rym ar 1 Ebrill 2010.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2. Mae i'r geiriau ac ymadroddion canlynol yr ystyron canlynol—

ystyr "aelod" ("*member*") pan fo'r cyd-destun yn caniatáu felly, yw aelod o Gyngor;

ystyr "aelod awdurdod lleol" ("*local authority member*") yw aelod o Gyngor a benodir gan awdurdod lleol perthnasol;

ystyr "aelod o'r Bwrdd" ("*Board member*") yw aelod o'r Bwrdd CIC;

ystyr "aelod sefydliad gwirfoddol" ("*voluntary organisation member*") yw aelod a benodir gan sefydliad gwirfoddol;

(**1**) 2006 p.42.

ystyr "ardal awdurdod lleol" ("*local authority area*") yw'r ardal ddaearyddol yng Nghymru y mae awdurdod lleol yn gyfrifol amdani;

ystyr "ardal awdurdod lleol perthnasol" ("*relevant local authority area*") mewn perthynas â Chyngor, yw ardal awdurdod lleol (neu ran ohoni) sydd o fewn dosbarth Cyngor, ac mewn perthynas â phwyllgor lleol, yr ardal awdurdod lleol sy'n cyfateb i ddosbarth pwyllgor lleol;

ystyr "Awdurdod Iechyd Strategol perthnasol" ("*relevant Strategic Health Authority*"), mewn perthynas â Chyngor, yw unrhyw Awdurdod Iechyd Strategol sy'n darparu gwasanaethau i bobl sy'n preswylio o fewn dosbarth Cyngor;

ystyr "awdurdod lleol perthnasol" ("*relevant local authority*") mewn perthynas â Chyngor, yw unrhyw gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol sydd â'i ardal (neu ran ohoni) o fewn dosbarth y Cyngor, ac mewn perthynas â phwyllgor lleol, yr awdurdod lleol y mae ei ardal yn cyfateb i ddosbarth y pwyllgor lleol hwnnw;

ystyr "blwyddyn ariannol" ("*financial year*") yw'r cyfnod o 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth mewn unrhyw flwyddyn;

ystyr "Bwrdd CIC" ("*CHC Board*") yw'r Bwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned a sefydlwyd o dan reoliad 23 o Reoliadau 2004 sy'n parhau mewn bodolaeth o dan reoliad 32;

ystyr "Bwrdd Iechyd Lleol perthnasol" ("*relevant Local Health Board*") mewn perthynas â Chyngor yw unrhyw Fwrdd Iechyd Lleol sydd â'i ardal (neu ran ohoni) yn cyfateb i ddosbarth Cyngor;

ystyr "corff gwasanaeth iechyd" ("*health service body*") yw Awdurdod Iechyd Strategol, Bwrdd Iechyd Lleol, Ymddiriedolaeth GIG neu Ymddiriedolaeth Gofal Sylfaenol;

ystyr "corff gwasanaeth iechyd perthnasol" ("*relevant health service body*") mewn perthynas â Chyngor yw unrhyw gorff gwasanaeth iechyd sy'n gwneud penderfyniadau sy'n effeithio ar bersonau sy'n preswylio yn nosbarth Cyngor;

ystyr "corff sy'n penodi" ("*appointing body*"), mewn perthynas â phenodi aelod o Gyngor, yw Gweinidogion Cymru, awdurdod lleol perthnasol neu sefydliad gwirfoddol perthnasol;

ystyr "Cyfarwyddwr" ("*Director*") yw'r person a gyflogir o dan reoliad 36 i weithredu fel Cyfarwyddwr y Bwrdd CIC;

ystyr "Cyngor" ("*Council*") yw Cyngor Iechyd Cymuned a sefydlir gan erthygl 3 o Orchymyn Sefydlu Cynghorau Iechyd Cymuned 2010 ac, ac eithrio pan eithrir hynny'n benodol gan ddarpariaeth yn y Rheoliadau hyn, megis rheoliad 16, Cyngor Iechyd Cymuned a barheir mewn bodolaeth gan erthygl 10 o'r Gorchymyn hwnnw;

ystyr "Cyngor blaenorol" ("*former Council*") yw Cyngor a ddiddymwyd gan erthygl 9 o Orchymyn Sefydlu Cynghorau Iechyd Cymuned 2010;

ystyr "Cyngor newydd" ("*new Council*"), ac eithrio yn rheoliad 4(3), yw Cyngor Iechyd Cymuned a sefydlwyd o dan erthygl 3 o Orchymyn Sefydlu Cynghorau Iechyd Cymuned 2010;

ystyr "Cyngor perthnasol" ("*relevant Council*"), mewn perthynas â phwyllgor lleol neu awdurdod lleol (neu ran ohono), yw'r Cyngor y mae'r pwyllgor lleol neu'r awdurdod lleol o fewn ei ddosbarth, ac mewn perthynas â sefydliad gwirfoddol, y Cyngor y cafodd y sefydliad gwirfoddol wahoddiad ganddo i wneud apwyntiadau o dan reoliad 7(1);

ystyr "Cyngor sy'n parhau" ("*continued Council*") yw Cyngor y parheir ei fodolaeth gan erthygl 10 o Orchymyn Sefydlu Cynghorau Iechyd Cymuned 2010;

ystyr "dosbarth Cyngor" ("*district of a Council*") yw'r ardal ddaearyddol yng Nghymru y sefydlir Cyngor ar ei chyfer o dan erthygl 4 o Orchymyn Sefydlu Cynghorau Iechyd Cymuned 2010 neu y parheir Cyngor drosti gan erthygl 10 ac Atodlen 3 i'r Gorchymyn hwnnw;

ystyr "dosbarth pwyllgor lleol" ("*local committee district*") yw'r ardal awdurdod lleol neu ran ohoni y penodir pwyllgor lleol ar ei chyfer o dan reoliad 17(1);

ystyr "y Ddeddf" ("*the Act*") yw Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006;

ystyr "Gorchymyn Sefydlu Cynghorau Iechyd Cymuned 2010" ("*the Community Health Councils Establishment Order 2010*") yw Gorchymyn Cynghorau Iechyd Cymuned (Sefydlu, Trosglwyddo Swyddogaethau a Diddymu) (Cymru) 2010(**2**);

ystyr "gwasanaethau iechyd" ("*health services*") yw gwasanaethau mewn perthynas ag atal salwch, diagnosis neu drin salwch, a ddarperir gan neu ar ran cyrff gwasanaeth iechyd perthnasol;

ystyr "Prif Swyddog" ("*Chief Officer*") yw'r person a gyflogir o dan reoliad 23 i weithredu fel Prif Swyddog Cyngor;

ystyr "pwyllgor" ("*committee*") yw pwyllgor Cyngor a ffurfir o dan reoliadau 17, 18, 19, 20 neu 21;

ystyr "pwyllgor cynllunio gwasanaethau" ("*services planning committee*") yw pwyllgor Cyngor newydd a benodir o dan reoliad 18;

ystyr "pwyllgor gweithredol" ("*executive committee*") yw pwyllgor o Gyngor newydd a benodwyd o dan reoliad 19;

ystyr "pwyllgor lleol" ("*local committee*") yw pwyllgor Cyngor newydd a sefydlir o dan reoliad 17;

ystyr "pwyllgor lleol perthnasol" ("*relevant local committee*"), mewn perthynas â Chyngor newydd, yw unrhyw bwyllgor lleol y mae ei ddosbarth o fewn dosbarth Cyngor newydd;

ystyr "Rheoliadau 2004" ("*the 2004 Regulations*") yw Rheoliadau Cynghorau Iechyd Cymuned 2004(**3**);

ystyr "sefydliadau gwirfoddol" ("*voluntary organisations*") yw cyrff (ac eithrio awdurdodau lleol neu gyrff cyhoeddus eraill) y cyflawnir eu gweithgareddau at ddibenion ac eithrio elw;

ystyr "sefydliad gwirfoddol perthnasol" ("*relevant voluntary organisation*"), mewn perthynas â Chyngor, yw unrhyw sefydliad gwirfoddol a gafodd wahoddiad i benodi aelodau ar y Cyngor hwnnw o dan reoliad 7(1);

ystyr "Ymddiriedolaeth GIG yng Nghymru" ("*Welsh NHS Trust*") yw Ymddiriedolaeth GIG y mae'r cyfan neu'r rhan fwyaf o'i hysbytai, ei sefydliadau a'i chyfleusterau wedi'u lleoli yng Nghymru;

ystyr "Ymddiriedolaeth GIG berthnasol" ("*relevant NHS Trust*"), mewn perthynas â Chyngor, yw unrhyw Ymddiriedolaeth GIG sy'n darparu gwasanaethau i bobl sy'n byw o fewn dosbarth Cyngor; ac

ystyr "Ymddiriedolaeth Gofal Sylfaenol berthnasol" ("*relevant Primary Care Trust*"), mewn perthynas â Chyngor, yw unrhyw Ymddiriedolaeth Gofal Sylfaenol sy'n darparu gwasanaethau i bobl sy'n preswylio o fewn dosbarth Cyngor.

RHAN II

Sefydlu Cynghorau ac Aelodaeth Cynghorau

Aelodaeth Cynghorau

3.—(1) Penodir aelodau Cyngor—

(**2**) O.S. 2010/289 (Cy.38).
(**3**) O.S. 2004/905 (Cy. 89) fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2004/1771, O.S. 2005/603 (Cy.51) ac O.S. 2006/562.

(a) gan awdurdodau lleol yn unol â'r darpariaethau i bob awdurdod lleol perthnasol wneud penodiadau a osodir yn rheoliad 6;

(b) gan sefydliadau gwirfoddol yn unol â'r darpariaethau i benodiadau gael eu gwneud ar sail ardaloedd awdurdod lleol perthnasol a osodir yn rheoliad 7, gyda'r sefydliadau gwirfoddol hynny yn cael eu pennu yn unol â'r un rheoliad; ac

(c) gan Weinidogion Cymru, yn unol â'r darpariaethau i benodiadau gael eu gwneud ar sail ardaloedd awdurdodau lleol perthnasol a osodir yn rheoliad 8;

ac mae cyfanswm yr aelodau a benodir ar bob Cyngor gan y cyrff penodi o dan y rheoliad hwn wedi'i osod allan yn Atodlen 1.

(2) Yn ychwanegol at yr aelodau a benodir yn unol â pharagraff (1), caiff Cyngor o bryd i'w gilydd gyfethol pa bynnag aelodau sy'n ymddangos i'r Cyngor yn angenrheidiol ar gyfer cyflawni ei swyddogaethau a chaniateir penodi'r cyfryw aelodau i eistedd ar unrhyw bwyllgor o Gyngor newydd a gyfansoddwyd o dan reoliadau 17, 18 neu 19 neu o Gyngor o dan reoliadau 20 neu 21.

(3) Ni chaiff aelodau cyfetholedig bleidleisio mewn unrhyw gyfarfodydd neu drafodion Cyngor na'i bwyllgorau.

(4) Rhaid peidio â chymryd nifer yr aelodau cyfetholedig i ystyriaeth at y diben o benderfynu cyfanswm aelodaeth Cyngor o dan baragraff (1).

Tymor penodiad aelodau

4.—(1) Yn ddarostyngedig i reoliad 10 (aelodau sy'n gymwys i'w hailbenodi), tymor swydd unrhyw aelod a benodir ar neu ar ôl 1 Ebrill 2010 neu a ailbenodir ar ôl 1 Ebrill 2010 fydd rhwng un a phedair blynedd fel a bennir gan y corff sy'n penodi wrth benodi.

(2) Os diddymir Cyngor o dan adran 182 o'r Ddeddf, bydd swydd unrhyw aelod o'r Cyngor a ddiddymir yn dod i ben ar unwaith pan ddiddymir y Cyngor hwnnw.

(3) Os oes Cyngor newydd yn cael ei sefydlu o dan adran 182 o'r Ddeddf, ar gyfer dosbarth neu ran o ddosbarth Cyngor presennol, caiff Gweinidogion Cymru bennu bod rhaid i swydd unrhyw aelod o'r Cyngor presennol ddod i ben yn union cyn sefydlu'r Cyngor newydd.

Tymor penodiad aelodau cyfetholedig

5. Ni chaniateir penodi aelodau cyfetholedig am gyfnod hwy nag un flwyddyn, a rhaid peidio eu hailbenodi ar ddiwedd eu tymor oni fydd y Cyngor yn penderfynu bod ailbenodi felly yn angenrheidiol neu'n fanteisiol ar gyfer cyflawni swyddogaethau'r Cyngor.

Penodi aelodau gan awdurdodau lleol

6.—(1) Rhaid i bob awdurdod lleol perthnasol y gosodir ei ardal (neu ran ohoni) yng ngholofn 2 o Atodlen 2 wneud tri phenodiad ar y Cyngor perthnasol a osodir yng ngholofn 1 o'r Atodlen honno.

(2) Rhaid i berson a benodir yn unol â'r rheoliad hwn fod yn aelod o'r awdurdod lleol sy'n ei benodi.

(3) Pan fo aelod a benodwyd gan awdurdod lleol yn peidio â bod yn aelod o'r awdurdod lleol a'i penododd, rhaid iddo beidio â bod yn aelod o'r Cyngor ar ddiwedd y cyfnod o ddau fis sy'n cychwyn ar y dyddiad y mae'n peidio â bod yn aelod o'r awdurdod lleol a'i penododd.

Penodi aelodau gan sefydliadau gwirfoddol

7.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru wahodd pa bynnag sefydliadau gwirfoddol y penderfynant fod ganddynt fuddiant digonol yn y gwasanaeth iechyd mewn dosbarth Cyngor, i gymryd rhan mewn penodi personau ar y Cyngor o dan reoliad 3(1)(b).

(2) Rhaid i'r sefydliadau gwirfoddol a ddewisir o dan baragraff (1), rhyngddynt, wneud cyfanswm o dri phenodiad ar y Cyngor perthnasol a osodir yng ngholofn 1 o Atodlen 2 ar gyfer pob ardal llywodraeth leol berthnasol (neu ran ohoni) a osodir yng ngholofn 2 o'r Atodlen honno.

(3) Yn ddarostyngedig i baragraff (4), rhaid i bob sefydliad gwirfoddol benodi nifer cyfartal o aelodau i'r Cyngor.

(4) Os nad yw niferoedd yr aelodau sydd i'w penodi yn caniatáu penodi niferoedd cyfartal o aelodau gan bob sefydliad gwirfoddol, a bod angen aelodau ychwanegol er mwyn cyflawni gofynion y rheoliad hwn, penodir yr aelodau ychwanegol hynny gan ba bynnag sefydliadau gwirfoddol a benderfynir drwy gytundeb rhwng y sefydliadau hynny neu, yn niffyg cytundeb erbyn dyddiad y caiff Gweinidogion Cymru ei bennu at y diben hwnnw, fel y caiff Gweinidogion Cymru benderfynu.

(5) Rhaid i aelod a benodir yn unol â'r rheoliad hwn fod yn aelod o'r sefydliad gwirfoddol sy'n ei benodi, neu fod â chysylltiad â'r sefydliad hwnnw.

(6) Pan fo aelod a benodwyd gan sefydliad gwirfoddol yn peidio â bod yn aelod o'r sefydliad gwirfoddol a'i penododd, neu'n peidio â bod yn gysylltiedig ag ef, rhaid iddo beidio â bod yn aelod o'r Cyngor ar ddiwedd y cyfnod o ddau fis sy'n cychwyn ar y dyddiad y mae'n peidio â bod yn aelod o'r sefydliad gwirfoddol a'i penododd, neu fod â chysylltiad â'r sefydliad hwnnw.

Penodi aelodau gan Weinidogion Cymru

8. Nifer y penodiadau a wneir gan Weinidogion Cymru ar y Cynghorau perthnasol a osodir yng ngholofn 1 o Atodlen 2 ar gyfer pob ardal llywodraeth leol berthnasol (neu ran ohoni) a osodir yng ngholofn 2 o'r Atodlen honno yw chwech.

Gweithdrefnau ar gyfer penodi aelodau

9. Rhaid i'r cyrff sy'n penodi sicrhau bod trefniadau priodol wedi eu gwneud ar gyfer dewis a phenodi personau yn aelodau a bod y trefniadau hynny yn cymryd i ystyriaeth—

(a) yr egwyddorion a bennir o bryd i'w gilydd gan y Comisiynydd Penodiadau Cyhoeddus;

(b) y gofyniad bod y modd y dewisir ac y penodir aelodau yn agored a thryloyw;

(c) pan fo'n briodol, y gofyniad o gystadleuaeth deg ac agored wrth ddewis a phenodi aelodau;

(ch) yr angen i sicrhau bod ymgeiswyr llwyddiannus yn bodloni'r criteria dewis perthnasol a pha bynnag safonau cymhwysedd a osodir mewn canllawiau gan Weinidogion Cymru, ac nad ydynt wedi eu hanghymhwyso o dan reoliad 12 rhag bod yn aelodau.

Aelodau sy'n gymwys i'w hailbenodi

10.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraffau (2) a (3), caiff aelod fod yn gymwys i'w ailethol pan ddaw tymor ei wasanaeth i ben.

(2) Caiff person wasanaethu fel aelod o Gyngor am wyth mlynedd,fan hwyaf.

(3) Wrth gyfrifo'r cyfnod o wyth mlynedd y cyfeirir ato ym mharagraff (2), rhaid cyfuno pob cyfnod o wasanaeth fel aelod o unrhyw Gyngor, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i wasanaeth mewn Cyngor blaenorol, Cyngor y newidiwyd ei ddosbarth, Cyngor a gymerodd drosodd y cyfan neu ran o ddosbarth Cyngor arall, a gwasanaeth mewn Cyngor a ddiddymwyd.

Tymor swydd — trefniadau trosiannol ar gyfer aelodau a benodwyd eisoes ar Gynghorau sy'n parhau

11.—(1) Tymor swydd unrhyw aelod o Gyngor sy'n parhau yw gweddill tymor swydd cyfredol yr aelod hwnnw, hyd yn oed—